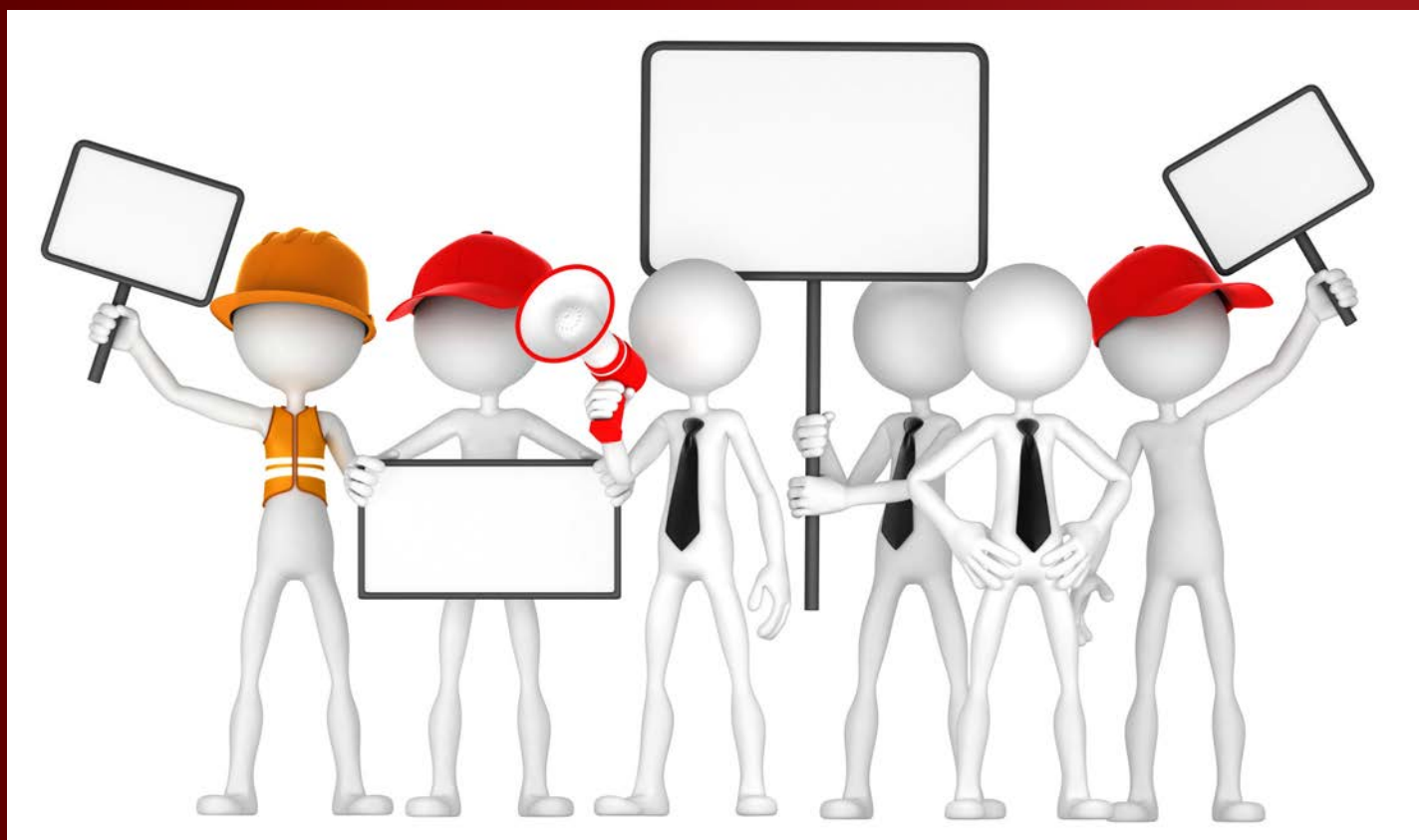

ИНГ-ПРО ПРОПИСИ У ПРАКСИ

propisi.net

јун 2022 / број 117 6/2022

Основна обележја положаја и рада синдиката код послодаваца

- ▶ Политика накнада директорима и члановима надзорног одбора као нова обавеза јавних акционарских друштава
- ▶ Управне радње
- ▶ Значај постојања Међународне класификације болести
- ▶ Мера безбедности одузимање предмета из чл. 87. КЗ-а као кривична санкција у судској пракси
- ▶ Упознавање суда са исправама које служе као доказ – практични аспекти чланова 405. и 406. ЗКП
- ▶ Признање страних судских одлука у грађанској материји – други део

Србија - Златибор, водопад Гостиље

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА ВРГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
0800 111 111

Оснивач и издавач:

ИНГ-ПРО Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:

Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:

Ана Фулетин

Сарадници:

Владимир Саичић
Драгана Марчетић
Драган У. Калаба
Душан Рајаковић
Жељко Албанезе
Никола Пантелић
Саша Кулић
Снежана Марјановић

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашић

Штампа:

Digital art, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева
и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.]
- Год. 3, бр. 25 (окт. 2014). - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

У пракси су честа питања која се односе на рад синдиката, тако да ћемо у овом и следећем броју настојати да разјаснимо неке од најчешћих недоумица у пракси, с тим што је у овом броју акценат стављен на положај синдикалне организације, а у следећем на статус синдикалних представника.

Последњим изменама Закона о привредним друштвима из 2021. године уведена је нова обавеза за јавна акционарска друштва – да имају политику накнада директорима и члановима надзорног одбора ако је управљање друштвом дводомно, затим да саставе и јавно објаве извештаје о тим накнадама, као и да поменути политику бесплатно учине јавно доступном за све време њене примене, што је детаљно размотрено у рубрици „Привредно право”.

У рубрици „Кривично право” разрешене су одређене дилеме из судске праксе, па су тако из Кривичног законика анализирани мере безбедности као кривичне санкције, а из Законика о кривичном поступку процесна ситуација која се односи на упознавање са садржином писмена и снимака.

У рубрици „Грађанско право” настављена је анализа актуелне судске праксе у области признања страних судских одлука у грађанској материји, док је у оквиру „Управног права” текст посвећен управним радњама које представљају материјалне акте органа у управном поступку.

Текст у рубрици „Поводом” посвећен је геостратешком, културно-историјском и еколошком значају реке Дунав поводом обележавања 29. јуна – Међународног дана реке Дунав, док су у рубрици „Кад језик пресуди” представљене последице непознате транскрипције кроз познате светске случајеве полицијских истрага.

Поред наведених, ту су и остали врло актуелни текстови у поменутих, али и другим рубрикама, као и наше сталне рубрике „Портал читалаца” и „Регистар прописа донетих између два броја”.

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* – ПРОПИСИ У ПРАКСИ отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл Редакције часописа redakcija@legeartis.rs

Пратите нас:

- www.legeartis.rs
- www.propisi.net
- www.ingpro.rs
- www.facebook.com/IngProLegeArtis

Зашто баш **PROPI.SI.NET?**

- ▶ Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- ▶ Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- ▶ Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- ▶ Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- ▶ Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- ▶ Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- ▶ Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- ▶ Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- ▶ Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- ▶ Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- ▶ Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- ▶ Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- ▶ Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.

У овом броју...

РАДНО ПРАВО

- 4 Основна обележја положаја и рада синдиката код послодаваца
- 12 Новија судска пракса Врховног касационог суда у области радног права

ПРИВРЕДНО ПРАВО

- 20 Политика накнада директорима и члановима надзорног одбора као нова обавеза јавних акционарских друштава

КРИВИЧНО ПРАВО

- 25 Упознавање суда са исправама које служе као доказ – практични аспекти чланова 405. и 406. ЗКП
- 30 Мера безбедности одузимање предмета из чл. 87. КЗ-а као кривична санкција у судској пракси

УПРАВНО ПРАВО

- 45 Управне радње

ГРАЂАНСКО ПРАВО

- 49 Признање страних судских одлука у грађанској материји – други део

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

- 68 Значај постојања Међународне класификације болести

РУБРИКЕ

- 67 Најава нових епизода веб-серијала „ПРЕГЛЕД СУДСКЕ ПРАКСЕ”
- 74 Портал читалаца
- 77 Кад језик пресуди: Последице непоуздане транскрипције
- 86 Поводом обележавања Међународног дана Дунава
- 101 Преглед прописа донетих између два броја

Основна обележја положаја и рада синдиката код послодаваца

У тексту који следи представљена су основна обележја положаја и активности синдиката који се организују међу запосленима код послодаваца.

Мр Жељко Албанезе

У Закону о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014 и 113/2017 – даље: Закон) дате су, између осталог, и одредбе о раду синдикалних организација (даље: **синдикат**) код послодаваца. Наравно, основна права на синдикално организовање и деловање остају и даље утврђена и гарантована конвенцијама и препорукама Међународне организације рада и Уставом Републике Србије, али је Закон унео битне ставке које се односе на оперативно деловање синдиката код послодаваца.

ОСНОВНЕ ЗАКОНСКЕ ОДРЕДБЕ

Према члану 6. Закона синдикатом се, у смислу тог закона, сматра самостална, демократска и независна организација запослених, у коју се они добровољно удружују ради заступања, представљања, унапређења и заштите својих професионалних, економских, социјалних, културних и других појединачних и колективних интереса. Поред те дефиниције, Закон у члану 206. утврђује да се запосленима јамчи слобода синдикалног организовања и деловања без одобрења, уз упис у регистар. На тај начин Закон признаје организовање синдикалних организација код послодаваца јер мора да поштује Конвенцију МОР број 87 о синдикалним слободама и заштити синдикалних права, која у члану 2. утврђује да запослени и послодавци без икаквих изузетака имају право да, без претходног одобрења, образују организације по свом избору, као и да приступају

истима. Такође, Уставом Републике Србије (члан 44) зајемчена је слобода синдикалног организовања и деловања и без одобрења, уз упис код надлежног органа. То је и став наведеног закона – да се запосленима јемчи слобода синдикалног удруживања и деловања. За то оснивање није потребно никакво претходно одобрење, већ упис у регистар синдиката који води министарство надлежно за послове рада.

ОСНИВАЊЕ СИНДИКАТА КОД ПОСЛОДАВЦА

Према члану 215. Закона синдикат може да се оснује у складу са општим актом синдиката. То значи да синдикат код послодавца могу да оснују запослени, тј. лица која су у радном односу код послодавца у складу са општим актом конкретне синдикалне организације, односно централе на нивоу Републике. Према томе, услови за оснивање синдиката нису прописани Законом нити је Законом прописан минимални број запослених за оснивање синдиката. У складу са статутом, односно општим актом републичког синдиката утврдиће се да ли синдикат код послодавца испуњава прописане услове за оснивање.

Према члану 217. Закона синдикат се уписује у регистар, при чему је начин уписа у регистар прописан Правилником о упису синдиката у регистар („Сл. гласник РС” бр. 50/2005 и 10/2010 – даље: Правилник). Регистар се води као јавна и електронска база података у коју може да буде уписан само један синдикат под истим називом. Ради уписа у регистар подноси се захтев и пратећа документација министарству надлежном за рад.

као је председника синдиката да у алкохолисаном стању вређа запослене који су били на радном месту и физички насрће на једног од њих. Правни основ за давање отказа у том случају је члан 170. Закона, односно конкретне одредбе општег акта послодавца о кршењу радне дисциплине као основу за отказ уговора о раду.

У другом примеру директор може да, ако услед организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође

до смањења обима посла, синдикалном представнику понуди закључење анекса уговора о раду ради премештаја у друго место рада, ако тиме синдикалног представника не доводи у неповољнији положај. У сваком конкретном случају цениће се да ли је представник запослених на тај начин стављен у неповољнији положај. Ако је послодавац поступио у складу са наведеним, а синдикални представник одбије понуђени посао, директор може да откаже уговор о раду представнику запослених.

Новија судска пракса Врховног касационог суда у области радног права

Отказни разлози, законитост решења о отказу, преображај радног односа, накнада трошкова превоза и сменски рад представљају институте радног права који су и у овом броју сагледани кроз новије примере из судске праксе.

ПРАВО ЗАПОСЛЕНОГ НА НАКНАДУ ТРОШКОВА ЗА ДОЛАЗАК НА РАД И ОДЛАЗАК СА РАДА

Законско одређење да се висина накнаде трошкова за долазак на рад и одлазак са рада призна у висини цене превозне карте у јавном саобраћају не значи да је коришћење средстава јавног превоза законом прописан услов за остваривање права запосленог на трошкове превоза, као и да је законом то право ускраћено запосленима који превоз до радног места обезбеђују на други начин (својим возилом, такси возилом и слично).

Из образложења:

Одредбом члана 118. став 1. тачка 1) Закона о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/05... 54/09) било је прописано да запослени има право на накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада, у складу са општим актом и уго-

вором о раду, у висини цене превозне карте у јавном саобраћају. Новелираном одредбом члана 118. став 1. тачка 1) Закона о раду („Сл. гласник РС” бр. 75/14) прописано је да запослени има право на накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада у висини цене превозне карте у јавном саобраћају уколико послодавац није обезбедио сопствени превоз.

Према члану 8. тог закона, Колективни уговор и Правилник о раду (даље: општи акт) и уговор о раду не могу да садрже одредбе којима се запосленом дају мања права или утврђују неповољнији услови рада од права и услова који су утврђени законом (став 1), а општим актима и уговором о раду могу да се утврде већа права и повољнији услови рада од права и услова утврђених законом, као и друга права која нису утврђена законом, осим ако законом није другачије одређено (став 2).

Право запосленог на накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада јесте право

ра, али без увећања зараде за 8,9% по основу сменског рада, у складу са чланом 38. Посебног колективног уговора. Тужени по том основу дугује тужиоцу за означени период укупно 76.937,58 динара.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је, применом члана 164. Закона о раду, усвојио тужбени захтев. По налажењу тог суда тужилац је у наведеном временском периоду радио у сменама и за то има право на увећану зараду у складу са чланом 108. став 4. Закона о раду и чланом 38. став 1. тачка 4) Посебног колективног уговора туженог – у висини утврђеној вештачењем.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев. По налажењу тог суда начин рада тужиоца нема карактер сменског рада, због чега он неосновано потражује од туженог исплату по том основу.

Такво правно становиште другостепеног суда није правилно.

Дефиниција сменског рада садржана је у Директиви Европске Уније 2003/88/

ЕЦ, која није непосредан извор права, али доприноси његовом тумачењу. По тој дефиницији, сменски рад је такав начин организације рада у ком радници мењају једни друге на истом радном месту у складу са одређеним обрасцем, укључујући образац ротирања, који може да буде непрекидан или са прекидима (континуиран или дисконтинуиран).

Запослени на истим пословима, које је радио и тужилац, смењивали су се према унапред утврђеном редоследу, 12 сати рада – 36 одмора – 12 сати рада, што значи да је у конкретном случају обављан сменски рад.

Тужени није спорио да је тужилац рад обављао на изложени начин нити је оспорио висину тужиоцевог потраживања, утврђену вештачењем, па је због погрешне примене материјалног права од стране другостепеног суда побијана пресуда преиначена и на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено као у првом ставу изреке.

(Пресуда Врховног касационог суда Рев2. 1082/21 од 26. 5. 2021)

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција **Моје каматне стопе**, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуна камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуна камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

Политика накнада директорима и члановима надзорног одбора као нова обавеза јавних акционарских друштава

Политика накнада је нови институт који је уведен последњим изменама Закона о привредним друштвима, при чему је циљ увођења тог института да се утврде јасна и прецизна правила на основу којих ће се исплаћивати накнаде директорима и члановима надзорног одбора.

Владимир Саичић,
дипл. правник

Последњим изменама Закона о привредним друштвима из 2021. године уведена је нова обавеза за јавна акционарска друштва – да имају политику накнада директорима и члановима надзорног одбора ако је управљање друштвом дводомно, затим да саставе и јавно објаве извештаје о тим накнадама, као и да политику накнада учине бесплатно јавно доступном за све време њене примене. **Наведена обавеза не односи се на акционарска друштва која нису јавна, тј. „затворена” акционарска друштва.** У затвореним акционарским друштвима, за разлику од јавних, нема јавне емисије и трговине, осим при отварању, она не подлежу надзору Комисије за хартије од вредности, немају обавезу извештавања јавности о пословању, а допуштено им је да аутономно ограниче преносивост акција. Самим тим што нејавна акционарска друштва немају обавезу извештавања јавности о пословању, ни обавеза објављивања политике накнада не би била у складу са природом и обавезама нејавних акционарских друштава.

Чланом 56. Закона о изменама и допунама Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС” бр. 109/2021) прописано је да су јавна акционарска друштва дужна да се ускладе са одредбама наведеног закона које се односе

на накнаде у јавним акционарским друштвима у року од годину дана од дана ступања на снагу тог закона. **С обзиром на то да је поменути закон ступио на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, што значи 27. 11. 2021. године, јавна акционарска друштва дужна су да се ускладе са одредбама истог у погледу политике накнада закључно са 27. 11.2022. године. То је крајњи рок, с тим што је, наравно, пожељно да се то уради што пре. Из практичних разлога најбоље је да се усклађивања изврше на редовној годишњој седници скупштине друштва да због политике накнада не би морала да се сазива ванредна седница скупштине друштва.**

Пре него што се почне са образлагањем обавезе доношења политике накнада као новог института, предвиђеног Законом о привредним друштвима, потребно је посветити се питању радног ангажовању директора и обавези и начину исплате за њихов рад. Закон о раду у члану 48. предвиђа да директор може да заснује радни однос на неодређено или одређено време. У случају да директор не заснује радни однос, међусобна права, обавезе и одговорности директора који није засновао радни однос и послодавца уређују се уговором. Лице које обавља послове директора без заснованог радног односа има право на накнаду за рад и друга права, обавезе и одговорности у складу са уговором.

Закон о раду није се изјаснио о питању висине накнаде, тако да није прописао колика

ревизији од стране ревизора који врши ревизију годишњих финансијских извештаја друштва. Друштво је дужно да извештај о накнадама објави на својој интернет страници након седнице скупштине на којој се расправљало о том извештају. **Извештај о накнадама мора да буде бесплатно јавно доступан најмање десет година од дана објављивања на интернет страници друштва.**

О политици накнада одлучује скупштина друштва, а одбор директора, односно надзорни одбор предлаже скупштини друштва политику накнада најмање на четири године. Питање је да ли је то најбоље решење јер политику накнада предлажу управо лица на која се та политика односи. **О политици накнада, доношењу и изменама одлучује скупштина друштва.** Ако друштво има усвојену политику накнада, а скупштина друштва не усвоји предложену нову политику накнада, друштво наставља да исплаћује накнаде члановима одбора директора, односно надзорног одбора у складу са постојећом усвојеном политиком.

Ако не објави извештај о накнадама, или ако извештај о накнадама не буде бесплатно јавно доступан најмање десет година од дана објављивања на интернет страници друштва,

или ако не објави политику накнада која је усвојена на седници скупштине заједно са датумом одржавања те седнице и резултатима гласања, јавно акционарско друштво одговорно је за привредни преступ, за који је предвиђена новчана казна од 200.000 до 2.000.000 динара. За привредни преступ казниће се и одговорно лице у друштву новчаном казном од 40.000 до 200.000 динара. Што се одговорног лица тиче, поставља се питање ко је у сваком конкретном случају одговорно лице. То треба утврђивати од случаја до случаја јер постоје разни разлози због којих је до привредног преступа дошло, тј. до кажњивог понашања може да дође чињењем или нечињењем разних органа у јавном акционарском друштву.

Као што се види, у казним одредбама Закона о привредним друштвима нису предвиђени привредни преступи или прекршаји у случају да сама садржина политике накнада није у складу са одредбама закона, што отвара могућности за разна произвољна тумачења, иако је јасна интенција законодавца да политику накнада императивно одреди, тако да иста буде јасна, доступна и разумљива. Питање је колико ће се са тим успети.

Електронски часопис **ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ**

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ“, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у сваком пословању. Намењен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издвајамо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца“, „Календар правних аката“ и „Регистар прописа“.

Тренутно се у издању налази преко 1.100 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

Упознавање суда са исправама које служе као доказ – практични аспекти чланова 405. и 406. ЗКП

Закоником о кривичном поступку регулисан је ток главног претреса (чланови 385–415), а како се у доказном поступку изводе докази о чињеницама које су предмет доказивања, члановима 405. и 406. тог законика предвиђено је извођење доказа вршењем увида, кратким изношењем или читањем њихове садржине од стране председника већа, односно начин упознавања са садржином писмена препуштен је већу.

Никола Пантелић,
заменик јавног тужиоца у Вишем
јавном тужилаштву у Београду

Процесна ситуација која се односи на **упознавање са садржином писмена и снимка, која је предвиђена у члану 405.** предметног законика, недвосмислено указује на начин на који би требало извести у њему побројане доказе. Првим ставом тог члана наведени су записници о увиђају ван главног претреса, записници о претресању стана и других просторија или лица, потврде о привремено одузетим предметима, као и исправе које служе као доказ, док њиме нису обухваћени записници о исказима, за које важе посебни услови предвиђени потоњим чланом – чланом 406. ЗКП.

У делу којим се уређује значење израза (члан 2. тачке 26–29) ЗКП) јасно је дефинисано шта се подразумева под појмом „исправа“, али и оптички или тонски снимак и електронски запис, на које се односи став 2. члана 405. ЗКП, којим је прописано да ће оптички или тонски снимак или електронски запис који се користе као доказ на главном претресу бити репродуковани тако да присутна лица могу да се упознају са његовим садржајем. Неправилно су примењене одредбе члана 405. став 2. и члана 503. ЗКП од стране првостепеног суда када је при испитивању поднете приватне кривичне тужбе, између осталог, извршио

увид у снимак (CD) који се налази у списима предмета, приложен уз приватну кривичну тужбу, што је противно одредби члана 405. став 2. ЗКП, па је у вези са претходно наведеним добијано решење, по оцени Вишег суда у Београду, захваћено и битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 3) ЗКП (Решење Вишег суда у Београду Кж2 број 815/16 од 2. 11. 2016. године). Снимљени материјали представљају врсту записника, али и доказе, при чему се увид у такву врсту записника и извођење тих доказа спроводи репродукцијом на главном претресу на императивно прописан и поуздан начин, који присутнима омогућује упознавање са садржајем доказа. CD са листингом оствареног одлазно-долазног телефонског саобраћаја представља електронски запис који на главном претресу није репродукован тако да присутна лица могу да се упознају са његовим садржајем, већ је само констатовано да је суд извршио увид у предметни извештај, тако да је првостепени суд у току главног претреса неправилно применио одредбу члана 405. став 2. ЗКП, што је било од одлучног утицаја на доношење законите и правилне одлуке (Решење Вишег суда у Београду Кж1 540/2014 од 13. 8. 2014. године).

Уколико је наведеним закоником прописано да се исказ или друга процесна радња снима и да се уз снимак води записник у који се уносе само одређени подаци, извођење тих доказа врши се у складу са ставовима 1. и 2. поменутог члана (**става 3. члана 405. ЗКП**).

не постане правоснажна (Пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 1060/2017 од 12. 12. 2017. године).

Записници о ранијем испитивању лица која су ослобођена дужности сведочења (члан 94. став 1) не смеју да се сачине у складу са одредбама поменутог члана ако та лица уопште нису позвана на главни претрес или су на главном претресу изјавила да неће да сведоче, што је предвиђено у **сйаву 2. члана 406. ЗКП**. Како се, дакле, из списка предмета несумњиво утврђује да оштећена ванбрачна супруга окривљеног ББ није уредно позвана на главни претрес, то се, по оцени Врховног касационог суда, на записнику о испитивању овог сведока, сачињеном од стране ОЈТ у Прокупљу, који је, супротно цитираној одредби члана 406. став 2. ЗКП, прочитан на главном претресу у доказном поступку, пресуда не може заснивати (Пресуда Врховног касационог суда Кзз 1158/2021 од 25. 11. 2021. године). Уколико оштећена, сада покојна ББ, мајка окривљеног АА, није позвана на главни претрес, с обзиром на то да због болести није била у стању да схвати значај достављених позива, то се, по оцени Врховног касационог суда, на записнику о испитивању сведока ошт., сада пок. ББ, сачињеном од стране ОЈТ у Пироту, који је прочитан на главном претресу у доказном поступку, пресуда не може заснивати (Пресуда Врховног касационог суда Кзз 1412/2018 од 18. 12. 2018. године). Одлука суда да у погледу сведока, малолетних оштећених АА и ББ, примени одредбу члана 406. став 2. ЗКП (и члана 152. Закона о малолетним учиниоцима), као и да се на претресу пред другостепеним већем упозна са садржином њихових исказа, датим у првостепенем поступку, у потпуности је у складу са одредбом члана 406. став 2. ЗКП, будући да се са садржином записника о исказима малолетних оштећених

суд упознао након што је констатовао да су наведена лица оштећени, уредно позвани на главни претрес, а нису приступили (Пресуда Врховног касационог суда Кзз 1104/2021 од 12. 10. 2021. године).

У циљу отклањања произвољности у поступању судећег већа, **йоследњим 3. сйавом члана 406. ЗКП** прописана је обавеза, као мера која би требало да спречи да се не претера са коришћењем могућности извођења доказа посредним путем, да у записнику о главном претресу мора да се наведе из којих разлога се доказ не изводи непосредно, већ на начин предвиђен у ставу 1. члана 406. ЗКП. У више пресуда Европски суд за људска права указивао је на то да докази по правилу морају да буду изведени непосредно на главном претресу, у присуству оптуженог, како би поминути имао прилику да их подвргне критици (Решење Вишег суда у Београду Кж1 651/2014 од 8. 10. 2014. године). По налажењу Апелационог суда првостепени суд је правилно применио одредбу члана 406. став 1. тачка 1) ЗКП. Тај суд, као другостепени, налази да није од утицаја чињеница да сведок НН није положила заклетву јер члан 96. ЗКП предвиђа полагање заклетве од стране сведока, при чему из става 2. тог члана произлази да се заклетва полаже по правилу на главном претресу, као и да изузетак од тога постоји само у случају бојазни да сведок због болести или других разлога неће бити у могућности да дође на главни претрес. У конкретном случају очигледно није постојала бојазан у време давања исказа сведока да иста због болести или других разлога неће бити у могућности да дође на главни претрес. Околност да сведок није положила заклетву не значи да исказ тог сведока не може да се користи као доказ у доказном поступку (Пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 340/2017 од 23. 5. 2017. године).

Мера безбедности одузимање предмета из чл. 87. КЗ-а као кривична санкција у судској пракси

Циљ мера безбедности је да се отклоне опасна стања или услови код учиниоца кривичног дела како убудуће не би вршио кривична дела, тако да су у тексту подробније представљене одлике мера безбедности, уз навођење карактеристичних судских одлука, које су разврстане по областима.

Драган У. Калаба,
заменик ВЈТ у Чачку у пензији

Криминалитет је очигледно уочљива негативна друштвена појава. С друге стране, држава се увек трудила да примени разне мере у борби против криминалитета, од којих су најзначајније кривичноправне мере, међу којима су уочљиве кривичне санкције.

У члану 4. Кривичног законика („Сл. гласник РС” бр. 85/05... 35/19) прописане су кривичне санкције, као и садржина њихове опште сврхе. Тако је у ст. 1. датог члана прописано да су „кривичне санкције казне, мере упозорења, мере безбедности и васпитне мере”, док је у ст. 2. наведено да је „општа сврха прописивања и изрицања кривичних санкција сузбијање дела којима се повређују или угрожавају вредности заштићене кривичноправним законодавством”.

У поглављу VI Кривичног законика, под називом „Мере безбедности”, у чл. 78. наведена је сврха мере безбедности тако што је прописано да је, „у оквиру опште сврхе кривичних санкција (чл. 4. ст. 2), сврха мере безбедности да се отклоне стања или услови који могу бити од утицаја да учинилац убудуће не врши кривична дела.” То значи да, како би се схватила суштина мере безбедности, па и мере одузимања предмета из чл. 87. КЗ-а, исту треба сагледати у оквиру опште сврхе

изрицања кривичних санкција, с једне стране, док с друге страна морају да се остваре услови за изрицање мере безбедности, као што су:

- отклањање стања или
- услова који могу да буду од утицаја да учинилац убудуће не врши кривична дела.

За разлику од казне, чија је сврха кажњавање сходно чл. 42. КЗ-а, генерална и специјална превенција, у погледу мера безбедности акценат је на специјалној превенцији. Управо законска формулација „отклањање стања или услова” указује на садржину специјалне превенције. Циљ мера безбедности је да се отклоне опасна стања или услови код учиниоца кривичног дела како убудуће не би вршио кривична дела. Мере безбедности примењују се „према учиниоцу кривичног дела”, што значи након извршења кривичног дела, а у ситуацији постојања опасног стања код учиниоца, при чему није учињено кривично дело, нема услова за изрицање мере безбедности. Применом и реализацијом мера безбедности треба да се оствари општа сврха изрицања кривичних санкција, а то је сузбијање дела којима се повређују или угрожавају вредности заштићене кривичним законодавством, као и реализација услова за примену истих: отклањање стања или услова који могу да утичу на то да учинилац убудуће не врши кривична дела.

Нужно је указати на појмове „стање” и „услови”. Наиме, стање се односи на личност учиниоца и његову психичку ситуацију, који су узрок вршења кривичних дела. Стање учи-

збедности. Изнети наводи захтева су неосновани из следећих разлога:

Оптужба овлашћеног тужиоца подразумева чињеничну основицу којом се одређују личност којој треба да се суди и догађаји о којима треба да се суди, док пресуда треба да пружи одговор на питања која су предмет оптужбе – да ли постоји кривично дело и да ли је дело учинио окривљени. Предлог јавног тужиоца да се окривљеном изрекне мера безбедности не представља предмет оптужбе, па када суд не изрекне предложену меру безбедности, то никако не може да значи да предмет оптужбе није решен.

Према томе, тиме што ни првостепени ни другостепени суд окривљеном нису изrekli меру безбедности одузимање предмета из чл. 87. КЗ-а, није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из чл. 368. ст. 1. т. 7) ЗКП, на коју јавни тужилац неосновано указује у поднетом захтеву.

(Пресуда Другог основног суда у Београду К. бр. 1470/10 од 6. 9. 2011, Пресуда Апелационог суда у Београду Кж. бр. 5537/11 од 22. 11. 2011. и Пресуда Врховног касационог суда Кзз 65/12 од 5. 9. 2012)

Случај 13.

Првостепени суд ће, ако је пропустио да пресудом одузме од окривљеног предмете кривичног дела који се по закону морају одузети, то учинити посебним решењем о одузимању предмета, а не решењем о исправци пресуде.

(Пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж. бр. 668/2 од 7. 10. 2021)

Случај 14.

Да би суд изрекао меру безбедности одузимање предмета сходно чл. 87. КЗ-а, није потребан предлог овлашћеног тужиоца.

(Пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж. бр. 1427/10 од 19. 2. 2010)

Случај 15.

На постављено питање да ли је основни суд надлежан да одлучује о изрицању мере безбедности одузимање предмета у ситуацији када кривични поступак није покренут

нити вођен у Основном суду, већ је завршен одбачајем кривичне пријаве код јавног тужилаштва, дат је следећи одговор:

„Кривично одељење Апелационог суда у Крагујевцу указује на одговор усвојен на седници Кривичног одељења Врховног касационог суда дана 24. 11. 2014. године, објављен у Билтену Врховног касационог суда бр. 1/15, страна 280, који гласи: „Суд није овлашћен да одлучује о мерама безбедности пре покретања судског поступка, па ће стога судија за претходни поступак одбацити предлог за одузимање предмета.”

(Одговор кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу са седнице одржане дана 16. 12. 2015)

Случај 16.

Предмети који су од окривљеног одузети правоснажном пресудом изрицање мере безбедности одузимање предмета, чак и да су неправилно одузети услед неиспуњености услова за одузимање сходно чл. 87. КЗ-а, не могу да се врате решењем окривљеном јер правоснажна пресуда може да се мења само у поступку по ванредном правном леку.

(Решење Апелационог суда у Крагујевцу Кж. бр. 807/16 од 14. 11. 2016)

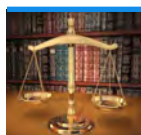

ИНГ-ПРО

Управне радње

Управне радње су материјални акти органа који утичу на права, обавезе или правне интересе странака, као што су вођење евиденција, издавање уверења, пружање информација, примање изјава и друге радње којима се извршавају правни акти, тако да су у наставку детаљно анализирана њихова обележја.

Саша Кулић,
дипл. правник

Решавање у управним стварима свакако је најважнији сегмент поступања органа јавне власти у најширем смислу. Доношење мериторних одлука уједно је и најчешћи вид поступања тих органа јер им се странке у највећем броју случајева обраћају у циљу исходавања какве мериторне одлуке. С друге стране, и када поступају по службеној дужности, органи најчешће то чине тако што доносе решења којима намећу странкама какву обавезу.

Но, мимо наведених решавајућих поступања, органи јавне власти врше и велики број других активности. Једну од њих представља и вршење управних радњи. У односу на раније законе који су уређивали управни поступак, у сада важећем Закону о општем управном поступку („Сл. гласник РС” бр. 18/2016 и 95/2018 – аутентично тумачење – даље: ЗУП) материја управних радњи систематизована је и смештена у поглавље IV, у оквиру другог дела. На тај начин управне радње у ЗУП-у чине једну уоквирену законодавну целину, уређену врло детаљно и прегледно.

Најпре примећујемо једну значајну одлику управних радњи, и то већ на самом почетку ЗУП-а: управне радње представљају управне ствари (члан 2. став 1). То значи да је предузимање управних радњи заправо поступање у управним стварима, чиме је наглашен значај управних радњи у правном животу. Дакле, то нису споредне, мање важне или неважне активности органа јавне власти (под органима јавне власти подразумевамо органе који су наведени у члану 1. ЗУП-а),

већ представљају управне ствари као и све друге. Све што и иначе важи за управне ствари примењује се и на управне радње. У неким ситуацијама се при вршењу управних радњи примењују чак и правила управног поступка која су типична за поступке у којима се доносе мериторне одлуке, као што су правила о доказном поступку.

Да би се појмовно одредиле управне радње и учинила дистинкција у односу на друге управне ствари, у члану 27. став 1. ЗУП-а дата је њихова дефиниција: управне радње су материјални акти органа који утичу на права, обавезе или правне интересе странака, као што су вођење евиденција, издавање уверења, пружање информација, примање изјава и друге радње којима се извршавају правни акти. Из те дефиниције произилази неколико обележја управних радњи.

Прво, управне радње су материјални акти органа. Њима се не одлучује мериторно о правима нити о обавезама, али се утиче на права, обавезе и правне интересе странака. На који начин управне радње утичу утиче на права, обавезе и правне интересе странака? Утицај управних радњи на права, обавезе и правне интересе странака огледа се у томе што захваљујући тим материјалним актима органа, управним радњама, може да буде промењен правни положај странке. Захваљујући управним радњама странка може да оствари неко право, заштити неки свој правни интерес или да јој буде наметнута (или олакшана) каква обавеза.

Законодавац набраја најважније (и у правном животу најчешће) управне радње: вођење евиденција, издавање уверења, пружање информација и примање изјава. Те управне радње су претпоставке за промену правног положаја странке. На пример, ако је

ње, против ког странка може да изјави жалбу или да покрене управни спор.

Друга ситуација коју ЗУП познаје у вези са издавањем уверења јесте она у којој странка подноси захтев за издавање уверења о чињеницама о којима орган не води службену евиденцију (члан 30. ЗУП-а). Дакле, то што орган не води службену евиденцију о неким чињеницама не значи да неће доћи у ситуацију да странке траже уверења и о тим чињеницама, али само ако је то предвиђено прописом. Међутим, у односу на претходну ситуацију, овде је много тога различито. Одмах пада у очи да, самим тим што не води службену евиденцију о неким чињеницама, орган најпре мора да дође до тих чињеница како би могао да поступи по захтеву странке. Сам захтев, као и у претходном случају, може да буде усмени или писмени. Дакле, странка захтевом тражи издавање уверења о чињеницама о којима орган не води службену евиденцију. У пракси странке обично траже уверење о чињеницама које су у вези са обављањем послова из надлежности органа, иако се о њима не води службена евиденција. Другим речима, иако о тим чињеницама не води службену евиденцију, орган до њих долази при обављању послова из своје стварне надлежности, па се странка управо због тога и обраћа баш том органу. Но, то не мора увек да буде случај. У сваком случају орган је дужан да до тих чињеница дође, и то у доказном поступку, дакле поступку који примењује онда када решава у управним стварима. На органу је да одлучи која ће доказна средства употребити у ту сврху, као и у сваком другом доказном поступку.

С обзиром на то да странка не води службену евиденцију о чињеницама за које странка тражи уверење, то уверење не може да буде издато истог дана, као у претходној ситуацији. Зато ЗУП прописује да се издаје у року од тридесет дана од подношења захтева, ако законом или другим прописом није одређен краћи рок (члан 30. став 2). Овде је рок разложно дужи јер треба да се спроведе доказни поступак. Међутим, и ту орган може да (из разлога које ће образложити) одбије захтев за издавање уверења, па тада доноси

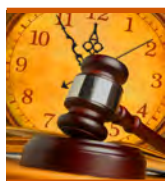
решење. Против поменутог решења може да се изјави жалба или покрене управни спор. Уколико пак у наведеном року орган не изда уверење нити донесе решење о одбијању захтева, поново смо на терену „ћутања управе“, због чега странка може да изјави жалбу, ако је допуштена. У противном може да покрене управни спор.

Најважнија разлика између уверења која су издата о чињеницама о којима орган води службену евиденцију и уверења о којима орган не води службену евиденцију тиче се њихове доказне снаге. Наиме, док првонаведена уверења имају доказну снагу јавне исправе, са уверењима о којима орган не води службену евиденцију то није случај. Орган који води поступак у ком су уверење или друга исправа поднети као доказ није везан њиховом садржином и може самостално да утврђује чињенице које она садрже. Другим речима, орган који води управни поступак може, али и не мора да за основ своје одлуке узме уверење другог органа о чињеницама о којима не води службену евиденцију. У пракси он такво уверење неће узети у обзир уколико из неког основаног разлога посумња у истинитост чињеница из уверења другог органа. Тада је властан да предметне чињенице утврди сам (разуме се, у сопственом доказном поступку). У таквој ситуацији орган који води поступак у образложењу своје одлуке неће ни помињати уверење другог органа јер, ако утврди другачије чињенице, није везан уверењем, а уколико утврди исте чињенице као орган који је издао уверење, онда ће те чињенице узети као подлогу за своју одлуку, али не зато што је везан уверењем другог органа, већ зато што их је сам утврдио у сопственом доказном поступку. Из тога може да се закључи да је значај уверења о којима орган не води службену евиденцију врло мали. Таква уверења могу да скрате поступак утврђивања чињеница уколико орган који води поступак нема разлога да сумња у истинитост чињеница из уверења другог органа. У противном, поступак ће бити дужи од обичног јер ће и орган који води поступак спровести свој доказни поступак, при чему и трошкови поступка могу да буду већи.

Признање страних судских одлука у грађанској материји – други део

И у наставку текста фокус посматрања аутора је судска пракса у поступцима за признање страних судских одлука у грађанској материји за које су надлежни виши судови.

Драгана Марчетић,
судија Вишег суда у Београду

Снежана Марјановић,
судија Вишег суда у Београду

Као што је већ поменуто у првом делу текста о признању страних судских одлука у грађански стварима, признањем стране судске одлуке у односу на лица на која се односе стварају се права и обавезе у нашем правном систему. Да би страна одлука могла да буде призната, потребно је да испуњава услове за признање који су прописани домаћим правом, и то најпре Законом о решавању сукоба закона са прописима других земаља, али и Уставом и међународним уговорима – конвенцијама које је потписала наша држава, који, сходно Уставу, имају примат над домаћим законима и у хијерархији правних аката налазе се одмах испод њега.

УЧЕСТВОВАЊЕ У ПОСТУПКУ И ПРАВОСНАЖНОСТ

Како је већ назначено у првом делу овог чланка, један од битних услова за признање стране судске одлуке је да је противнику предлагача у поступку пред страним судом који је претходио доношењу одлуке о чијем се признању одлучује омогућено да активно учествује у том поступку и да штити своје интересе. То је минимална процесна гаранција која мора да буде испуњена, при чему се посебно односи на уредност достава противнику предлагача и његово укључивање у целокупан поступак.

Из образложења:

Према утврђеном чињеничном стању, првим ставом побијаног решења Вишег суда у Београду призната је страна судска одлука – Пресуда Основног суда у Бару П 314/13 од 6. 6. 2013. године, којом је тужена, овде противник предлагача, обавезана на накнаду штете тужиљи, овде предлагачу, и то: износ од 346 евра на име плаћене пореске обавезе приликом преноса права својине на основу уговора, износ од 3.214,250 евра као задужење тужиље, као извршног дужника, за трошкове извршног поступка у Основном суду у Бару, у предмету И 240/11, као и износ од 1.000 евра на име накнаде коју је тужиља имала према пуномоћнику у предмету П 563/10, тако да је тужена обавезана да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.227,50 евра, све у року од петнаест дана од дана правоснажности пресуде, под претњом извршења. Другим ставом изреке побијаног решења призната је страна судска одлука – Решење Основног суда у Бару П 314/13 од 6. 3. 2017. године, којим је исправљена Пресуда Основног суда у Бару П 314/13 од 6. 6. 2013. године у изреци пресуде, у првом ставу, трећем реду, тако да уместо речи „износ од 3.214.250 еура” треба да стоје речи „износ од 3.214,50 еура”, док у осталом делу пресуда остаје неизмењена. Током поступка утврђено је да је противник предлагача држављанка Републике Србије, да страна пресуда садржи потврду правоснажности и извршности, да је донета на основу законских одредаба које омогућавају расправљање о тужбеном захтеву у одсуству тужене и да признање одлуке није у супротности са уставним уређењем наше земље.

УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

Неопходно је поново нагласити да је значај наведеног института за наш правни систем велики због великог броја наших држављана који су на привременом раду у иностранству. Осим тога, мора да се има у виду да је распадом СФРЈ, од које је настало више држава, дошло до повећања броја захтева за признање страних судских одлука, тачније одлука судова бивших република, нарочито у статусним и породичним стварима. Најзад, и убрзавање међународног правног промета и глобализација воде повећању броја захтева за признање страних судских одлука у грађанским стварима.

Наизглед једноставан поступак, у ком се сходно примењују процесна правила Закона о ванпарничном поступку, заправо садржи читав низ питања које у поступцима признања одлука у грађанским стварима треба

решити, као и недоумица које треба расветлити. Пред домаће више судове свакодневно се поставља читав низ проблема које треба решавати у току поступка, а посебно у погледу материјалног права које се примењује, које, осим Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља, обухвата и Устав Републике Србије, као и читав низ билатералних и мултилатералних међународних уговора које је наша држава потписала и ратификовала.

Најзад, домаћи судови, водећи поменуте поступке, стално морају да имају на уму и јавни поредак, који по својој суштини представља дифузан појам, који се граничи са обичајима и моралом, па и прецедентним правом.

Циљ текста који је објављен у два дела био је да пружи одговоре управо на та питања која се у поступцима признања страних судских одлука свакодневно постављају.

Најава нових епизода веб-серијала „ПРЕГЛЕД СУДСКЕ ПРАКСЕ“

Грађанско право: Судска пракса у извршном поступку

ТЕРМИН: Линк за премијерни приказ епизоде биће доступан на Инфо-панелу, у оквиру издања Прописи.нет, средином јуна 2022. године (тачан термин биће накнадно одређен). Након тога, репризне приказе веб-серијала могуће је погледати у издању Прописи.нет, у делу под називом „Коментари“, у групи „ИНГ-ПРО вебинари“.

Захтеви колега већ извесно време управљени су ка области извршног права, па нам због тога у јуну 2022. године у госте долази **Вукашин Сарајлић, судија Првог основног суда у Београду, заменик председника Извршног одељења и председник Одељења судске праксе Извршног одељења**, који је припремио значајне актуелне одлуке које ће у великој мери усмерити поступање колега који се баве овом темом.

Радно право: Дилеме у пракси које се односе на отказ уговора о раду и анекс уговора о раду којим се зајослени премешта на друго радно место

ТЕРМИН: Линк за премијерни приказ епизоде биће доступан на Инфо-панелу, у оквиру издања Прописи.нет, средином јула 2022. године (тачан термин биће накнадно одређен). Након тога, репризне приказе веб-серијала могуће је погледати у издању Прописи.нет, у делу под називом „Коментари“, у групи „ИНГ-ПРО вебинари“.

Први део ове сезоне завршићемо такође једном правном облашћу у вези са којом смо добили низ сугестија од корисника. Наиме, у **Прејекту судске праксе** почетком јула угостићемо **Јасминку Бакић, судију Апелационог суда у Београду, Грађанско одељење за радне спорове, заменик руководиоца Одељења судске праксе за Грађанско одељење за радне спорове и Одељења за заштиту права на суђење у разумном року у грађанској материји радних спорова**, која ће прегледати одлуке виших судских инстанци које се превасходно односе на отказ уговора о раду и анекс уговора о раду којим се запослени премешта на друго радно место.

Значај постојања Међународне класификације болести

Кроз адекватне примере у тексту су размотрени појам, принципи, структура и врсте класификације, уз приказ историјског аспекта настанка класификације.

Др Душан Рајаковић,

спец. менаџмента здравствених
установа

ОПШТИ ПОЈАМ

Међународна класификација болести и сродних здравствених проблема (енг. *International Classification of Diseases and Related Health Problems*) представља класификацију која је и код нас и у свету нашла широку примену. Развој медицинске науке родио је потребу и за квалитетним показатељима с подручја морталитетне и морбидитетне статистике у циљу прецизне селекције и систематизације болести. Та класификација болести прихваћена је у целом свету због стандардизације класификовања болести по шифрама.

Међународна класификација болести мењала се и допуњавала кроз историју тако да се у свом тренутно важећем, десетом издању, састоји из четворознаковне шифре и прилагођенија је данашњем времену од дијагнозе на латинском или неком другом језику. Конципирана је тако да представља типичну хијерархијску класификацију медицинских болести, стања и поступака. На првом нивоу класификације наилази се на поделу на 21 категорију, претежно према етиологији (нпр. заразне болести, повреде и тровања) и анатомском систему (нпр. болести пробавног система, болести урогениталних органа и сл.). На следећим нивоима категорије се хијерархијски деле све до дефинисања егзактне дијагнозе.

Као алфанумеричка шифра, Међународна класификација болести састоји се од четири поља, од којих је прво словно, а преостала три

су бројчана, с тим што је последње поље од осталих одвојено тачком. Трознаковне категорије шифрирају основне групе дијагноза болести, стања и поступака, а четворознаковне егзактну дијагнозу болести, стања и поступака. Бројчани део шифре одговара систему серијског шифрирања са унапред задатим распонем бројева, што омогућава будућа проширења и промене без радикалних промена у шифарнику, па ће исто уз наведене примере у наставку текста бити ближе појашњено.

Класификација болести је систем категорија у који се обољења сврставају према утврђеним критеријумима. Користи се за превођење дијагноза болести и других здравствених проблема са речи у алфанумеричку шифру, што омогућава једноставно архивирање, поновно проналажење и анализу података.

На пример:

- латински назив: *Fractura femoris*,
- превод на српски језик: **Прелом бутне кости;**
- шифра: МКБ: S72.

У пракси је постала стандардна међународна дијагностичка класификација за све основне епидемиолошке, као и многе друге потребе у оквиру здравственог менаџмента. То укључује анализу општег здравственог стања и праћење учесталости и распрострањености болести и других здравствених проблема у односу на друге карактеристике и околности у вези са посматраним становништвом. Наведена класификација није намењена ни погодна за индексирање нејасних клиничких ентитета, с обзиром на то да је потребно унети прецизно дефинисану шифру. Такође, постоје ограничења употребе за изучавање финансијских аспеката, као што су фактурисање или расподела средстава.

шифарска места, са или без четворомесних поткатегорија, једном од посебних листа за табелирање морталитета и посебном листом за табелирање морбидитета. Такође, потребно је предвидети класификацију према старости за опште потребе, као и класификацију према територијама у складу са националним групама руралних подручја.

УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

Циљ Међународне класификације болести је да омогући систематско евидентирање, анализу, тумачење и поређење прикупљених података о смртности и оболевању у различитим земљама или регионима и за различите временске периоде. „Језгро” Међународне класификације болести састоји се од тромесних шифара, које представљају обавезни ниво шифрирања за међународно извештавање за базу морталитета Светске здравствене организације и за основна међународна поређења. Четворомесне категорије, иако нису обавезне за извештавање, препоручују се за многе друге потребе и представљају интегрални део класификације, као и посебних табеларних листа. Развој медицине и технолошких процедура и поступака лечења,

односно пружања здравствене заштите, неизоставно намеће потребу за даљим ширењем употребе Међународне класификације болести, која захтева темељно преиспитивање њене структуре и напор за стварање стабилне и прилагодљиве класификације. Како би избегли често мењање постојеће евиденције, постигнута је сагласност да је десетогодишњи интервал између две ревизије прекратак и да свака наредна ревизија неизоставно садржи свеобухватну анализу постојећег стања. Посао на ревизији требало би да почне још док је актуелна ревизија у фази евалуације. Главни разлог за спорост процеса лежи у томе што свака наредна ревизија захтева сарадњу бројних држава и организација. Ма колико активности на изради класификације, односно њене измене и допуне биле комплексне, једно је сигурно – да постојање тако детаљне класификације представља револуцију у области медицине која у многосте олакшава посао пре свега здравствених радника. Да резимирамо, Међународна класификација болести омогућила је систематско праћење, поређење, тумачење и анализирање података, а истовремено служи и као објективна основа за планирање развоја здравствене заштите и здравствене делатности.

Електронско издање ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Незаобилазна помоћ у раду њавника

ПРОПИСИ.НЕТ је електронско издање које се налази на интернет страници www.propisi.net и садржи преко 250.000 докумената:

- прописе,
- судску праксу,
- службена мишљења надлежних министарстава,
- моделе уговора и обрасце из свих области,
- коментаре прописа.

Сва наведена документа међусобно су повезана.

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрики дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНО ПРАВО

Плаћено одсуство због смањења обима посла

П: Послодавац је решењем упутио запосленог на плаћено одсуство у трајању од 45 радних дана због смањења обима рада. Да ли послодавац може да врати запосленог на рад и пре истека рока од 45 дана услед промене околности (повећање посла, наставка реформације)?

О: Чланом 116. Закона о раду омогућено је послодавцу да упути запосленог на плаћено одсуство („принудни одмор“) ако је код послодавца дошло до прекида рада, односно смањења обима рада који није проузрокован кривицом запосленог:

- 1) најдуже 45 радних дана у календарској години, ако су пословне тешкоће код послодавца краткотрајније;
- 2) дуже од 45 радних дана, ако су пословне тешкоће код послодавца дуготрајније, односно ако не може да се утврди рок њиховог превазилажења.

На основу датих законских одредби може да се закључи да:

- 1) запослени може да буде упућен на плаћено одсуство (принудни одмор) за време прекида рада код послодавца до ког је дошло без кривице запосленог;
- 2) запослени се по том законском основу упућује на плаћено одсуство без своје сагласности;
- 3) плаћено одсуство по датом основу нема временско ограничење, односно зависи од дужине прекида рада, тј. степена смањења обима рада код послодавца или на конкретним пословима.

Законом о раду није дефинисан прекид рада без кривице запосленог, односно оста-

вљена је могућност послодавцу да у сваком конкретном случају цени ситуацију због које је дошло до прекида рада и да ли су се стекли услови за упућивање запослених на плаћено одсуство због престанка потребе за њиховим радом, до ког је дошло без њихове кривице. Почетак трајања плаћеног одсуства рачуна се од првог наредног дана од дана када је запосленом достављено решење о упућивању на одсуство и може да се утврди да траје непрекидно 45 радних дана или с прекидима у једној календарској години.

Запослени се упућују на принудно плаћено одсуство применом члана 192. Закона о раду, доношењем решења директора, односно другог овлашћеног лица. У пракси се најчешће догађа да одлуку о упућивању запослених на плаћено одсуство доноси надзорни или неки други надлежни орган код послодавца. Нема сметњи да послодавац (директор) на посредан начин добије и сагласност надлежног органа за упућивање запослених на принудни одмор, иако то није законска обавеза.

Према томе, сматрамо да члан 116. треба спроводити флексибилно и у решењу запосленом написати да одсуство траје „најдуже 45 радних дана“ или „до 45 радних дана“, као и да по нестанку разлога за одсуство у току року треба позвати запосленог да се врати на рад. Логично је такво флексибилно решење јер не трају сви разлози 45 радних дана. Такође, треба имати у виду да Закон каже „најдуже 45 радних дана у календарској години“, што значи да може да буде и више плаћених одсустава који су краћи од 45 радних дана, у зависности од разлога за прекид рада.

У конкретном случају, ако је послодавац написао у решењу прецизно „45 радних дана“ и за то дао образложење у решењу, сматрамо да може да донесе ново решење са измењеним

раћа, односно у прописаним случајевима четрдесет година. Матична књига, стоматолошки картон, регистри и подаци који се воде у електронском облику чувају се трајно. Остала основна медицинска документација чува се петнаест година након последњег уписа података. Текућа и дневна евиденција чувају се годину дана, а збирни и индивидуални извештаји две године. Здравствена установа, приватна пракса и друго правно лице за које је посебним законом предвиђено да обавља и послове здравствене делатности (даље: друго правно лице) дужни су да, по престанку обављања здравствене делатности, односно брисања из регистра надлежног органа, надлежном архиву предају на чување здравствену документацију у складу са законом којим се уређује архивска грађа. У члановима 53. и 54. наведеног закона прописане су новчане казне за прекршај ако се не поступа у складу са одредбама члана 41.

АРХИВСКА ГРАЂА

П: Да ли архив даје сагласност на достављени прелиминарни архивске књиге?

О: Сагласно члану 14. Закона о архивској грађи и архивској делатности надлежни јавни архив даје сагласност на листу категорија архивске грађе и документарног материјала са роковима чувања. Дакле, сагласност се не даје на препис архивске књиге. Стваралац и имаалац архивске грађе и документарног материјала, осим физичких лица, имају обавезу да доставе надлежном архиву препис архивске књиге најкасније до 30. априла текуће године – за документарни материјал настао у претходној години, и тиме су своју обавезу извршили. Доказ о остави може да буде пријемни печат или повратница.

ЗАКОН О СЛОБОДНОМ ПРИСТУПУ ИНФОРМАЦИЈАМА ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА

П: Да ли тражилац информација од јавног значаја може да покрене прекршајни поступак

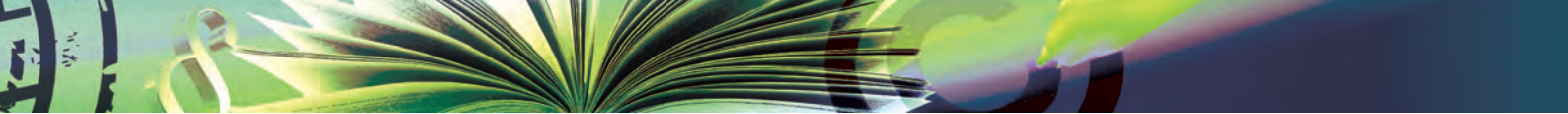
иак без прелиминарног обраћања поверенику за информације од јавног значаја и заштити података о личности (даље: повереник)?

О: Изменама Закона уведене су и неке битне новине у области прекршајне политике и у погледу покретања прекршајног поступка. У циљу утицања на органе јавне власти да поступају по захтевима за приступ информацијама од јавног значаја Изменама Закона предвиђено је да ће, у случају да донесе решење којим усваја жалбу због непоступања органа власти, повереник издати прекршајни налог лицу одговорном за то непоступање у виду новчане казне у фиксном износу од 30.000,00 динара.

Такође, поверенику се даје овлашћење за подношење захтева за покретање прекршајних поступака када у жалбеним поступцима оцени да је учињен прекршај предвиђен Законом. Поред тога, уведена је и одредба која предвиђа да тражилац информација не може да поднесе захтев за покретање прекршајног поступка против органа власти пре окончања поступка по жалби пред повереником, односно пре окончања управног спора ако жалба поверенику није допуштена. У том случају тражилац информације дужан је да се претходно обрати поверенику захтевом да исти поднесе захтев за покретање прекршајног поступка, односно управној инспекцији, ако је вођен управни спор. Ако повереник, односно управна инспекција у року од осам дана не одговори тражиоцу информације на горепоменути захтев или му одговори да нема основа за подношење захтева за покретање прекршајног поступка, тражилац информације овлашћен је да сам поднесе захтев за покретање прекршајног поступка.

Изменама Закона дефинише се и то да, ако повереник, односно управна инспекција поднесе захтев за покретање прекршајног поступка на захтев тражиоца информације или на сопствену иницијативу, дужан је да о евентуалном одустајању од тог захтева обавести тражиоца информације у року од осам дана од дана одустајања од захтева, да би тражилац информације могао да настави поступак.

Осим тога што се људска свест развијала и усложњавала развојем језика, унапређујући могућности споразумевања међу људима, развијала се и читава људска заједница, што је рађало потребу за увођењем реда у свакодневни живот на свима прихватљив, функционалан и разумљив начин. Тај ред постигао се устројавањем правила, односно закона, а закони свеукупно чине правни систем једне државе. Циљ ове рубрике је да укаже на то како језик и његове особености утичу на формулисање и касније тумачење законских норми, као и каква је улога вештачења заснованих на језику у истражним и судским процесима.

Последице непоуздане транскрипције

Стручно образовање и специјалистичко усавршавање за послове транскрибовања аудио-снимака или писаних текстова изузетно је важно због могућих намерних или ненамерних погрешака, које притом могу да буду пресудне за ток истражног поступка.

Важност поуздане транскрипције

Задатак транскрибовања форензичких текстова захтева изузетно познавање материје, посвећеност и прецизност. Међутим, у самом почетку развоја форензичке лингвистике као дисциплине њени домети и могућности нису довољно вредновани, чак ни када је реч о суду, тужилаштву и полицији, али и самих лингвиста. Наиме, претходно стечено стручно образовање подразумевало је да ће ангажовани стручњак из области лингвистике на пословима транскрибовања аудио-записа или писаних текстова засигурно дати поуздано и поткрепљено мишљење. Пракса је показала да је баш због тога и долазило до ситуација да текст, уместо да буде транскрибован, у ствари буде сажет и прилично одудара од оригинала. Дакле, будућа анализа и утемељење доказа у предистражном и истражном поступку зависе од пажње и прецизности са којом је аудио-снимак или текст првобитно транскрибован.

У западним земљама, чије су савремене форензичке лабораторије помињане у претходним текстовима у овој рубрици, стручна јавност одавно је препознала значај оваквих

форензичких испитивања, тако да су се увелико појавиле и специјалистичке службе, а форензичари транскрипционисти веома су тражени у предистражним и истражним поступцима. Републике Србија, нажалост, још увек није ухватила корак са напредним земљама, али се у стручној јавности све више препознаје значај специјализованих форензичких испитивања, па и лингвистичких.

Џон Олсон је истакао да циљ лингвиста, посебно оних који су заинтересовани за транскрипцију, треба да буде¹:

- омогућавање транскрипције аудио-датотека различитог степена тежине, укључујући емисије, телефонске позиве, разговоре, тајне снимке или снимке надзора, као и снимке оних који нису препознатљиви, са говорним потешкоћама, пијани или други говорници различитих дијалеката и регионалних група;
- могућност приказа транскрипције различитих писаних докумената са високим стандардом тачности, било да су настали у рукопису или на писаћој машини, било да су штампани, сачувани као текстуалне или сликовне датотеке;
- препознавање одређених потешкоћа везаних за одређене врсте текста и звука,

Закључак

Приказани случајеви сведоче и истражним органима и тужилаштву о томе да транскрипцијом видео-записа, изјава сведока и осумњичених и других аудио или видео снимака, као и текстуалних порука, искључиво треба

да се баве стручњаци школовани и специјализовани за такве поступке. И само једна реч довољна је да случај пропадне или напротив да се одржи, а докази учврсте. Због тога се о значају форензичке лингвистике у сличним случајевима много говори, а њени домети, па самим тим и вредност тек потврђују.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

- ¹ „Forensic Linguistics“, John Olsson, Continuum International Publishing Group London 2008, стр. 189.
- ² Ибид, стр. 192.
- ³ „Форензичка лингвистика – Примена метода форензичке лингвистике у криминалистичким истрагама претње“, Лидија Николић Новаковић, Европски дефендологија центар за научна, политичка, економска, социјална, безбједносна, социолошка и криминолошка истраживања, Бања Лука 2017, стр. 62.
- ⁴ „Форензичка лингвистика – упоредно-правни и криминалистички аспекти“, Лидија Николић Новаковић и Драган Манојловић, „Страни правни живот“ 3/2009, стр. 10.
- ⁵ „An Introduction to Forensic Linguistics – Language in evidence“, Malcolm Coulthard and Alison Johnson, Routledge Taylor & Francis group, London 2007, стр. 151.
- ⁶ „Форензичка лингвистика – упоредно-правни и криминалистички аспекти“, Лидија Николић Новаковић и Драган Манојловић, „Страни правни живот“ 3/2009, стр. 10.

- ⁷ Ибид, стр. 12.
- ⁸ Ибид, стр. 14.
- ⁹ https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/101438/A_Linguistica_18-1970-1_20.pdf?sequence=1
- ¹⁰ Ибид.
- ¹¹ Форензичка лингвистика – упоредно-правни и криминалистички аспекти“, Лидија Николић Новаковић и Драган Манојловић, „Страни правни живот“ 3/2009, стр. 15.
- ¹² An Introduction to Forensic Linguistics – Language in evidence“, Malcolm Coulthard and Alison Johnson, Routledge Taylor & Francis group, London 2007.
- ¹³ Ибид, стр. 174/175.
- ¹⁴ Форензичка лингвистика – упоредно-правни и криминалистички аспекти“, Лидија Николић Новаковић и Драган Манојловић, „Страни правни живот“ 3/2009, стр. 15.

Закони који регулишу односе унутар људске заједнице, која би требало да буде по мери сваког појединца, тичу се различитих сегмената свакодневног живота. Међу тим сегментима посебну улогу у очувању и усавршавању људске цивилизације имају изванредна дела људског духа по којима би се требало равнати, као што из оних негативних треба учити. У новој рубрици „Поводом...” бавићемо се баш тиме – значајним датумима, историјским преокретима, заслужним личностима и пресудним документима, као и њиховим утицајем на измене и усавршавање прописа.

Поводом обележавања Међународног дана Дунава

Геостратешки положај, природна богатства и културно-историјске вредности Дунава одавно су препознати и интересантни, а тек у новије време заштићени су и регулисани међународним прописима, при чему Србија, као земља која жели приступ ЕУ, има обавезу да их поштује и примени на својој територији, што је и приказано у тексту.

„Дунав је као цар међу рекама, вечан као Тибар, њлодоносан као Нил, величансџвен као Мисисии, љубљен као Волја, живахан као Рајна”

Наполеон

И кроз Републику Србију, као и кроз још девет земаља протиче Дунав, као жила куцавица бурних друштвено-историјских околности, туристички центар и основа привредног развоја. Он је и симбол различитих култура и нација, сведок промена и напретка, али и замајац у кретању ка светлијој будућности свих који на њему живе. Обале Дунава вековима су насељавали различити народи, при чему је сваки за собом оставио неки вредан траг постојања. Уз то, разноврсна и богата флора и фауна тог подручја плене пажњу и домаћих и светских стручњака из разних области. Као дуг и широк пловни пут, Дунав поседује изузетан туристички потенцијал.

Најинтересантније чињенице о Дунаву

1. Дунав је друга најдужа река у Европи, одмах иза Волге.
2. На обалама Дунава леже четири главна града: Беч, Београд, Будимпешта и Братислава.

3. Један је од најбитнијих пловних путева у Европи јер путем канала Рајна–Мајна–Дунав повезује Атлантски океан са Црним морем, а захваљујући својој ширини њим могу да плове и велики бродови.

4. Дунав је најужи, али и најдубљи (ширина око 150 м, дубина 90 м) у Казану, који је уједно и најатрактивнији део Ђердапске клисуре.

5. На дну Дунава налазе се бројни ратни бродови, на пример, 1944. године, предвидевши пораз, стотине немачких бродова пловило је Дунавом како би избегли да буду заробљени од стране Совјетског савеза.

6. Дунав је река са највише имена: код Трачана Истрос, код Скита Матаос, код старих Римљана Данистер и Данубиус, а код Грка Дунавџиус, у Немачкој и Аустрији Донау, у Француској Ле Данибе, у Мађарској Дуна, у Румунији Дунареа, код Турака Туна, код Руса и Словака Дунај, а код Срба и Бугара Дунав.

лепом плавом Дунаву” одвија на луксузном броду током дводневног путовања од Беча ка Београду. У Будимпешти се одржава филмски фестивал „Плави Дунав”, који приказује независне филмове из целог света, подстичући креативност и експериментисање. У оквиру новооснованог филмског фестивала код нас „Дунав филм фест” приказују се филмски наслови који су настали у десет подунавских земаља, укључујући и Србију. О Дунаву су снимљени и бројни документарни филмови, на пример филм белгијске ауторке Анике Лероу који приказује Дунав од извора до ушћа, или као филм ТОС-а „Дунав у Србији – 588 утисака”, који је остварио запажене успехе на међународним фестивалима туристичког филма широм света, и то у Кану, Берлину, Варшави, Лос Анђелесу и другде.

Широм Немачке продаје се надалеко чувен **колач Дунавски валови** (нем. *Donauiwellen*).

Осмишљена је и **онлајн-игра** „Дунавска авантура” (*DanubeAdventure.org*), која пружа деци прилику да на разигран начин уче о Дунаву. Мешавина квиза и игара вештина, она је додата у портфолио образовних активности Комисије 2016. године.⁹ Стручњаци су сматрали да, ако деца могу да разумеју сложеност река и екосистема, бринуће о њиховој заштити и постаће забринути одрасли. Циљ игре је да пренесе садржаје и идеје – стицање знања о Дунаву, води и животу који од тога зависи – у савремени медиј.

Закључак

Најразличитија подручја стваралаштва чија је тема и мотив Дунав, бројне могућности због природног изобиља, а онда и оно што је важно за привредни развој – економска добит, чине Дунав кључном тачком у развоју свих земаља кроз које протиче. Због свега тога и Србија и друге земље региона морају да учине све да одговарајућим прописима заштите ток Дунава и његова богатства, али и да едукују становнике да такво благо чувају и унапређују.

Ендноте

- ¹ <https://www.icpdr.org/main/issues/plants-animals>
- ² <https://nationalgeographic.rs/ekologija/a23514/7-zanimljivih-cinjenica-o-dunavu.html>
- ³ <https://www.icpdr.org/main/issues/municipalities>
- ⁴ Ибид.
- ⁵ <https://www.icpdr.org/main/activities-projects/danube-day>
- ⁶ <https://iwlearn.net/documents/legal-frameworks/danube-river-basin>
- ⁷ <https://www.icpdr.org/main/icpdr/danube-river-protection-convention>
- ⁸ <http://www.danubesurvey.org/jds4/about>
- ⁹ <https://www.icpdr.org/main/activities-projects/danube-adventure-online-game>

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК” представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства, пореза, буџетског рачуноводства, зарада, плата и других личних примања и пословних финансија. Намењен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Буџетски корисници, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 1.400 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

Прејлед њројиса...

ИЗДАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЋУ ДВА БРОЈА...

РАДНО ПРАВО

- Посебан колективни уговор о изменама и допунама Посебног колективног уговора за запослене у јединицама локалне самоуправе („Сл. гласник РС” бр. 51/2022 од 29. 4. 2022)
- Споразум о продужењу рока важења Посебног колективног уговора за државне органе („Сл. гласник РС” бр. 51/2022 од 29. 4. 2022)
- Споразум о продужењу рока важења Посебног колективног уговора за запослене у јединицама локалне самоуправе („Сл. гласник РС” бр. 51/2022 од 29. 4. 2022)
- Споразум о продужењу рока важења Посебног колективног уговора за предшколске установе чији је оснивач град Београд („Сл. гласник РС” бр. 56/2022 од 10. 5. 2022)

ЗДРАВСТВО

- Правилник о клиничком испитивању лекова у хуманој медицини („Сл. гласник РС” бр. 51/2022 од 29. 4. 2022)
- Уредба о изменама Уредбе о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 53/2022 од 2. 5. 2022)
- Упутство о престанку важења Упутства о начину примене ограничења уласка у Републику Србију лицима која долазе из држава захваћених епидемијом заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 53/2022 од 2. 5. 2022)
- Упутство о престанку важења Упутства о начину примене ограничења уласка у Републику Србију лицима која долазе из држава са посебним ризиком од заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 53/2022 од 2. 5. 2022)

ПОРЕЗИ, ЦАРИНЕ, АКЦИЗЕ

- Одлука о привременом смањењу износа акциза на деривате нафте из члана 9. став 1. т. 1), 2) и 3) Закона о акцизима („Сл. гласник РС” бр. 50/2022 од 28. 4. 2022)
- Правилник о изменама Правилника о врстама фискалних рачуна, типовима трансакција, начинима плаћања, позивању на број другог документа и појединостима осталих елемената фискалног рачуна („Сл. гласник РС” бр. 50/2022 од 28. 4. 2022)
- Уредба о измени и допуни Уредбе о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја („Сл. гласник РС” бр. 51/2022 од 29. 4. 2022)

- Правилник о изменама и допунама Правилника о одређивању царинских органа за царињење одређених врста робе или спровођење одређених поступака („Сл. гласник РС” бр. 54/2022 од 6. 5. 2022)
- Правилник о изменама и допуни Правилника о врстама фискалних рачуна, типовима трансакција, начинима плаћања, позивању на број другог документа и појединостима осталих елемената фискалног рачуна („Сл. гласник РС” бр. 57/2022 од 12. 5. 2022)
- Одлука о измени Одлуке о оснивању, почетку и престанку рада царинарница, царинских испостава, одсека и царинских реферата („Сл. гласник РС” бр. 59/2022 од 20. 5. 2022)
- Правилник о допуни Правилника о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 59/2022 од 20. 5. 2022)
- Одлука о измени и допуни Одлуке о привременом ограничењу извоза основних пољопривредно прехрамбених производа битних за становништво („Сл. гласник РС” бр. 59/2022 од 20. 5. 2022)
- Одлука о одређивању робе за чији је увоз, извоз, односно транзит прописано прибављање одређених исправа („Сл. гласник РС” бр. 59/2022 од 20. 5. 2022)

ФИНАНСИЈСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ

- Одлука о примени фактора пола у делатности осигурања („Сл. гласник РС” бр. 58/2022 од 18. 5. 2022)
- Одлука о допуни Одлуке о извештавању друштва за осигурање/реосигурање („Сл. гласник РС” бр. 58/2022 од 18. 5. 2022)
- Одлука о измени и допунама Одлуке о спровођењу одредаба Закона о платним услугама које се односе на давање дозвола и сагласности Народне банке Србије („Сл. гласник РС” бр. 58/2022 од 18. 5. 2022)
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о општим условима за емисију и продају државних хартија од вредности на примарном тржишту („Сл. гласник РС” бр. 59/2022 од 20. 5. 2022)

САОБРАЋАЈ

- Правилник о изменама и допунама Правилника о техничким и техничко-експлоатационим условима које морају испуњавати теретно возило или скуп возила којим се обавља превоз терета у друмском саобраћају и обрасцима потврда о испуњавању ових услова („Сл. гласник РС” бр. 51/2022 од 29. 4. 2022)

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Пословни саветник – штампани часопис:
САВЕТОДАВНИ ЧАСОПИС ИЗ ОБЛАСТИ ФИНАНСИЈА

Јавне набавке и буџети

Грађанско право

Кривично право

Управно право

Привредно право

Радно право

Унакрсни поглед